

Коновалова О. В.

кандидат мистецтвознавства,

доцент кафедри образотворчого

мистецтва та дизайну Інституту мистецтв

Київського університету імені Бориса

Гринченка

ДИСЦИПЛІНА „ІСТОРІЯ ДИЗАЙНУ”: ПРОБЛЕМИ ВИВЧЕННЯ ТА МЕТОДИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ЗНАНЬ

Бурхливий розвиток сфер сучасного життя, активізація взаємовідносин з далеким та ближнім зарубіжжям, вимагають формування іноваційних підходів підготовки дизайнерів. Історія дизайну – одна з провідних фахових дисциплін, яка відіграє значну роль у формуванні як загального інтелектуального рівня студента, так і його професійних практичних навичок.

Дисципліна передбачає надання знань про специфіку дизайнерської діяльності та особливості її розвитку на Україні та за кордоном. Актуальність залучення дисципліни у навчальний процес беззаперечна, адже вона сприяє вихованню фахівців, які розуміють процес розвитку предметного середовища не тільки з точки зору вузької спеціалізації (реклама, інтер'єр), а як розвиток проектно-художньої думки в часі та просторі. Розуміючи загальні принципи розвитку дизайну, його стилі та напрямки, оперуючи глибокими знаннями з формування вітчизняного та зарубіжного предметного середовища, студенти набувають умінь не тільки аналізувати минуле й сучасне, а й прогнозувати тенденції розвитку дизайну майбутнього.

Весь лекційний матеріал складається з двох частин. У першій частині розкриваються базові питання, які закладають основи вивчення дисципліни, а саме: визначення дизайну, час його виникнення; основні напрямки сучасної дизайнерської діяльності. Важливою складовою є розгляд основних теоретичних понять дизайнерського проектування, формальних та семантичних засобів створення виробу. Весь цей теоретичний матеріал сприяє формуванню

аналітичного мислення та надає можливість фахово, критично оцінювати не тільки діяльність вітчизняних й зарубіжних дизайнерів, а також свою особисту творчість.

У другій частині лекційного матеріалу розглядаються особливості розвитку дизайну України та провідних зарубіжних країн – Англії, Німеччини, Франції, Італії, Скандинавських держав, Японії, США та Росії. Географічний принцип розгляду матеріалу вважаємо найбільш доцільним, адже завдяки цьому аналізуються культурно-історичні фактори, що сприяли розвитку дизайну та певні національні риси дизайнерської практики.

Найбільша складність у вивченні дисципліни полягає в засвоєнні матеріалу з історії розвитку світового дизайну. Протягом двох семестрів студентам необхідно запам'ятати велику кількість незнайомих прізвищ дизайнерів різних країн та їх твори, які увійшли в скарбницю історії світового дизайну. Увага до знакових речей світового масштабу формує культуру сприйняття, що дозволяє критично та конструктивно ставитись до особистої творчості.

З оглядом на зазначені проблеми вивчення матеріалу, зосередимо увагу на використанні методів, що сприяють поглибленню знань. Апробація методів проводилася тривалий час у групах дизайнерів різної спеціалізації (реклама, інтер'єр, ландшафт, дизайн одягу), у результаті чого підвищувався рівень засвоєння матеріалу та особиста зацікавленість студентів, що, зокрема, майже звело до нуля кількість пропусків дисципліни з неповажних причин.

Методика засвоєння матеріалу складається з двох напрямків: самостійної роботи студента та перевірки якості знань в аудиторії.

Самостійна робота – це домашнє завдання, яке дається після розгляду кожної теми, пов'язаної з розвитком дизайну певної держави. Необхідно замалювати шість всесвітньовідомих об'єктів дизайнерської творчості (за вибором викладача, чи, в окремих випадках, за вибором студента). Акцентувати увагу необхідно саме на замальовках, а не на ксероксі, оскільки студент повинен відчувати пластику силуету, візуально аналізувати пропорції, і таким

чином краще запам'ятовувати об'єкт. Матеріал для рисунку обирається самостійно, але виконання в кольорі обов'язкове, якщо колір є важливою складовою художнього образу. Необхідна вимога – якість виконання: акуратність і ретельність. Така робота комплексна по своєму характеру, вона підвищує загальну майстерність рисунку та водночас, завдяки копіюванню, розвиває фахові здібності: розуміння форми, конструкції, пропорцій, тощо.

Перевірка якості знань в аудиторії складається з бліц-опитування та бліц-диктанту. Бліц-опитування – коротке, конкретне запитання за матеріалами минулих лекцій, що потребує миттєвої відповіді від студента. Така перевірка проводиться перед початком кожного заняття. Оцінки (бали) за бліц-опитування не виставляються, викладач аналізує загальний рівень підготовки та виявляє “слабкі місця” в знаннях. Методична спрямованість бліц-опитування полягає в тому, що в результаті його проведення вирішується декілька навчальних завдань:

- 1) мобілізуються розумові процеси перед початком лекції;
- 2) перевіряється засвоєний матеріал у кожного студента;
- 3) постійне, на кожному занятті, згадування прізвищ, термінів, назв об'єктів закріплює знання і дає не тільки позитивний результат на іспиті, а й підвищує загальний інтелектуальний рівень студентів.

Приклади запитань:

1. Вкажіть прізвище засновника фірмового стилю (Пітер Беренс);
2. Назвіть відомих дизайнерів скандинавських держав (Ееро Аарніо, Ееро Саарінен);
3. Назвіть систему формотворення, в якій змінюється тільки зовнішній вид виробу (стайлінг).

Бліц-диктан – письмовий варіант бліц-опитування: необхідно дати швидкі відповіді на 12-14 запитань. Така письмова робота проводиться не на кожному занятті та відповідно оцінюється. Отже, зазначені методи заохочують студентів до вивчення дисципліни „Історія дизайну”, адже певний момент змагання (якісніше, досконаліше, швидше) створює різноманітність, зацікавлює молодих динамічних людей та формує висококваліфікованих фахівців.